

Mgr. Peter Adamík, Ph.D.: Fenologie a migrace ptáků ve středoevropském regionu

Habilitační práce je koncipována jako komentovaný soubor publikací na dané téma ve struktuře respektující název spisu. Vlastní text je na 26 stranách, zbytek tvoří kopie 21 publikací. Vesměs se jedná o publikace v časopisech s IF, ve třech případech o kapitoly v knize Atlas migrace ptáků České a Slovenské republiky. Práce je odborně dostatečně rozsáhlá, komplexní a má koncepci odpovídající požadavkům na habilitační práci. Téma práce je pro mě osobně zajímavé, ale co je podstatnější, tak velmi aktuální ve vztahu k současným klimatickým změnám a diskusím o vlivu globálního oteplování na přírodu a životní prostředí člověka.

Odborná a vědecká kvalita publikací, z nichž spis vychází, je vysoká a vzhledem k oponentním řízením, které souvisela s akceptováním vědeckých publikací v často prestižních časopisech, nepovažuji za potřebné ji dále jednotlivě hodnotit. Daleko významnější je z mého pohledu hodnocení růstu vědecké kvalifikace habilitanta. Měl jsem totiž příležitost jako oponent hodnotit disertační práci dr. Adamíka v r. 2008 a tehdy jsem si uvědomil, že se jedná o velmi kompetentního a nadějného mladého vědce. To se během dalších let potvrdilo a navíc se k tomu připojil také pedagogický rozměr jeho činnosti a významná role ve společenských aktivitách zahrnujících jeho zoologickou erudici.

V rámci hodnocení habilitačního spisu jako celku bych rád vyzdvihl dvě skutečnosti. Jednak to, že se pustil do vytěžování obrovské databáze výsledků kroužkování ptáků. Dlouhodobě totiž vidím významnou disbalanci mezi enormním úsilím mnoha terénních ornitologů při kroužkování ptáků a schraňováním zpětných hlášení o kroužkovaných ptácích v KS NM Praha a mezi zpracováním těchto hlášení a využitím poznatků v hodnotných vědeckých výstupech. Dr. Adamík se úspěšně snaží tuto disbalanci napravit. Druhou skutečností je uvědomění si významu kvalitní mezinárodní spolupráce při realizaci vědy. Z habilitační práce je zřejmé, jak zásadní pro vědecký růst habilitanta mělo spojení se špičkovým švýcarským ornitologickým pracovištěm – Swiss Ornithological Institute v Sempachu.

V habilitačním spisu jsou ale i věci, které bych nepochválil. Gramatické prohřešky vůči češtině evidentně souvisí s tím, že rodná řeč habilitanta není čeština, ale slovenština, byť se v českém prostředí pohybuje již dlouho. Některé anglicismy by ale asi nezněly dobře ani ve slovenštině (např. “text jsem ... se submitacemi vylepšoval”). Výhrady bych měl k míře familiárnosti textu (např. “kroužkování pullat“ nebo “rozhodil jsem sítě a znovu kontaktoval Vaška Berana”). Stále považuji habilitační spis za vědeckou publikaci a s tím související nutnost dodržovat některá standardní pravidla, mj. třeba uvádět vědecké názvy při první zmínce o studovaném druhu (zvláště když české názvosloví ptáků nedávno bylo a možná stále je “velkým tématem”). Za technický nedostatek považuji chybění strukturování kapitol v obsahu.

Fenologické studie a provázanost načasování jevů v rámci ekosystémů – u živočichů (ptáků) a rostlin je aktuální, ale ne nové téma. K tomu habilitant poznamenal v úvodu, že přemýšlel, jaké jsou možnosti dopátrat se k primárním zdrojům dat o fenologii rostlin a živočichů z území Česka a zmínil sběr dat již z dob Rakousko-uherské monarchie. V této souvislosti a při vědomí významnosti dlouhodobého studia ve fenologii bych očekával, že bude zmíněn průkopník studií na toto téma ve středoevropském regionu – doc. Ing. Zdeněk Bauer, CSc., bývalý akademický pracovník Lesnické fakulty Vysoké školy zemědělské a lesnické v Brně (dnes Mendelova univerzita v Brně), kde působil v letech 1960 až 1992 (zemřel v r. 2016).

Otázka 1: Jak by habilitant hodnotil výsledky dlouhodobého studia doc. Bauera, tj. fenologie rostlin a živočichů, zejména ptáků v kontextu současného bádání? Všiml jsem si, že některé modelové druhy ptáků jsou stejné u doc. Bauera i dr. Adamíka.

Otázka 2: Jaké trendy je možné předpovědět v oblasti studia fenologie a migrací ptáků (od témat výzkumu, přes metodické přístupy až k uplatitelnosti výsledků)?

Závěr:

Z habilitační práce je patrné, že se dr. Adamík v dané problematice velmi dobře orientuje, že je schopen definovat aktuální vědecké zoologické téma, že je schopen použít vhodné metodiky k jeho řešení, analyzovat výsledky a erudovaně odpovédět na položené otázky – cíle svého studia. Jeho habilitační práce odpovídá svým rozsahem a obsahem nárokům na habilitační práci (Zákon č. 111/1998 o vysokých školách, Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem na UP Olomouc). Doporučuji, aby na základě této habilitační práce bylo pokračováno v habilitačním řízení. Doporučuji jmenování Mgr. Petera Adamíka, Ph.D., docentem pro obor zoologie.

Prof. MVDr. Ivan Literák, CSc.
Brno 14. 9. 2026